

8. Usos inclusius del llenguatge

8.1. Aspectes generals

8.2. Noms desdoblats i concordança

8.3. Noms col·lectius i concordança

8.4. Solucions divergents segons la llengua emprada

8.5. Exemples complexos

8.6. Conjunció i / o

8.7. L'ús de persona i part

8.8. Les alternances

8.9. Les barres

8.10. Altres qüestions i exemples

8.1. Aspectes generals

L'Administració pública està en una constant interacció amb la ciutadania; per això, tota la documentació que aquesta administració genera diàriament, tant la que es publica en el DOGV com la resta, exerceix una gran influència en la societat. El discurs administratiu i polític, referent que gaudeix d'una gran projecció social, ha d'actualitzar-se d'acord amb les noves demandes i emergències socials, i, ara per ara, la igualtat i la no-discriminació per qüestions de gènere i de sexe són dues d'aquestes exigències.

Les institucions públiques, com també tot el personal que treballa en l'esfera pública, han de consolidar i naturalitzar un discurs oficial explícitament inclusiu que represente totes les persones d'aquesta societat, sense excepcions.

El llenguatge que ha de vehicular aquest canvi de paradigma és aquell que inclou, més enllà dels genèrics, tota la ciutadania. Fer discursos inclusius és el primer pas per tal de crear i recrear un imaginari col·lectiu des de la igualtat, amb entitat i autoritat públiques, exemplificador i coherent en el món en què vivim.

És evident que amb el llenguatge expressem i construïm la realitat. Un dels aspectes de la comunicació pública, molt especialment en l'àmbit administratiu, que s'ha d'eliminar, és el sexisme en el llenguatge. Els esforços d'un bon nombre d'administracions per contrarestar aquesta tendència ha quedat reflectit en la proliferació de manuals d'estil que tracten la qüestió, com ara la guia de la Generalitat, de 2009, *Igualtat, llenguatge i Administració: propostes per a un ús no sexista del llenguatge*, disponible en https://oficinaigualtat.uib.cat/digitalAssets/297/297570_igualtat-llenguatge-i-administracio.

D'altra banda, cal destacar la proposta, en un futur pròxim, d'instal·lar l'aplicació informàtica *Themis* per al personal de la Generalitat. Aquesta nova eina possibilitarà, a través del seu programari, redactar escrits administratius inclusivament a partir d'un tractament de textos amb opcions inclusives que permetran triar les solucions més adequades al context.

Es pot dir que en totes les publicacions del DOGV hi ha termes susceptibles de ser reescrits de manera explícitament inclusiva per mitjà de desdoblaments. Les professions i els llocs de treball de convocatòries, borses de treball, nomenaments, cessaments, ofertes d'ocupació públiques, etc., es poden expressar en masculí i en femení: *professores, professors, administratives, administratius, doctores, doctors, propietàries, propietaris, agricultores, agricultors, peona, peó, estudiantes, estudiants, becàries, becaris, investigadores, investigadores, bombers, bombers, jutgesses, jutges, tècniques, tècnics, enginyeres, enginyers, oficials, oficials, intendentes, intendents, netejador, netejadora*, i un llarguíssim etcètera. Cal tindre en compte que quan es fa servir un desdoblament d'aquest tipus, la concordança serà sempre en masculí genèric plural (no és imprescindible la presència del doble gènere en tots els elements de la frase). Tot seguit presentem una sèrie de solucions i propostes:

8.2. Noms desdoblats i concordança

8.2.1. Quan dins d'un mateix sintagma nominal hi ha dos o més noms de gènere diferent amb un adjectiu comú, l'adjectiu concorda amb aquells en masculí i en plural.

X Una plaça de gestor i gestora lingüístic.

√ Una plaça de gestor i gestora lingüístics.

8.2.2. El mateix passa si la conjunció és disjuntiva.

X Una plaça de gestor o gestora lingüístic.

√ Una plaça de gestor o gestora lingüístics.

Es pot fer un canvi d'ordre dels substantius, per a aconseguir major naturalitat.

Una plaça de gestora o gestor lingüístics.

8.2.3. També hi ha l'opció de desplegar els substantius de l'alternança.

Una plaça de capatàs encarregat o capatassa encarregada.

8.2.4. Quan el gènere el marca l'adjectiu perquè el substantiu és invariable, convé fer-ne el desdoblament amb la repetició de les dues unitats.

Una plaça d'auxiliar administratiu o auxiliar administrativa.

RESOLUCIÓ de 8 d'octubre de 2018, de la Presidència del Consorci Hospital General Universitari de València, per la qual es determina la composició nominal de les comissions de selecció corresponents a les convocatòries de concurs oposició de tècnic o tècnica superiors no assistencials, tècnic o tècnica mitjans, i auxiliar administratiu o auxiliar administrativa, pertanyents a les ofertes d'ocupació pública 2016 i 2017 d'aquesta entitat, convocades per resolucions de 27 d'abril de 2018 d'aquest mateix òrgan.

8.3. Noms col·lectius i concordança

8.3.1. L'ús dels col·lectius també és un recurs lingüístic inclusiu, com el cas dels desdoblaments de l'apartat anterior. Aquestes formes col·lectives fan referència normalment a grups de persones que pertanyen a un grup, cos, escala o activitat professional o acadèmica determinades.

La Direcció General de Funció Pública de la Generalitat defineix els cossos professionals a través d'una construcció adjectiva per tal d'evitar-ne el desdoblament.

Cos superior tècnic d'arxivística.

Cos superior tècnic d'enginyeria de camins.

Cos superior de gestió en acció social.

Cos superior tècnic de psicologia.

Cuerpo superior de Intervención y Auditoría de la Generalitat.

8.3.2. Un altre recurs per a evitar solucions no inclusives és mantindre la concordança entre el substantiu femení i l'adjectiu que l'acompanya, i no considerar aquest com un genèric.

X Categoria superior tècnic de psicologia.

√ Categoria superior tècnica de psicologia.

X Escala superior tècnic de psicologia.

√ Escala superior tècnica de psicologia.

8.3.3. És preferible fer concordar el gènere i el nombre del nom col·lectiu amb l'adjectiu o substantiu corresponent.

ORDRE JUS/1139/2018, de 16 d'octubre, per la qual es nomenen funcionaris i funcionàries del cos de gestió processal i administrativa, accés per promoció interna, les persones aspirants que van superar el procés selectiu convocat per l'Ordre JUS/930/2017, de 19 de setembre.

8.3.4. Formes genèriques

X Segons el que s'acorda, els damnificats per la DANA...

√ Segons el que s'acorda, les víctimes de la DANA...

X Els alumnes del curs 2007-2008 iniciaran l'aprenentatge...

√ L'alumnat del curs 2007-2008 iniciarà l'aprenentatge...

X El director del centre ha de convocar els professors.

√ La Direcció del centre ha de convocar el professorat.

Però en aquest apartat també es tindrà en compte l'antecedent.

La Direcció del centre ha de convocar els professors esmentats. (Prèviament, s'haurà fet referència a dos professors concrets, de sexe masculí.)

L'esfera pública i institucional és un espai de poder en què, tal com passa en la resta de l'àmbit laboral, la presència de les dones és cada dia més nombrosa. D'altra banda, en el peu de signatura de les disposicions sempre consta el nom i cognoms de qui signa; però, en moltes ocasions, en el títol del mateix document consta només l'organisme o entitat (direcció general, conselleria, alcaldia, gerència...) en lloc del càrrec a què fa referència (alcaldessa, alcalde, conseller, consellera...). Per això, en el títol només constarà el càrrec de qui signa.

X INFORMACIÓ PÚBLICA de la Resolució de l'Alcaldia sobre l'expedient 157055H, Pla de reforma interior de Picassent.

[...]

Picassent, 8 de març de 2022

Conxa García Ferrer

L'alcaldessa

√ INFORMACIÓ PÚBLICA de la Resolució de l'alcaldessa sobre l'expedient 157055H, Pla de reforma interior de Picassent.

[...]

Picassent, 8 de març de 2022

Conxa García Ferrer

L'alcaldessa

X RESOLUCIÓ de 24 d'agost de 2022, de la Direcció General de Relacions amb les Corts...

[...]

València, 24 d'agost de 2022

Ana Belén Domínguez Cana

La directora general de Relacions amb les Corts

√ RESOLUCIÓ de 24 d'agost de 2022, de la directora general de Relacions amb les Corts...

[...]

València, 24 d'agost de 2022

Ana Belén Domínguez Cana

La directora general de Relacions amb les Corts

X RESOLUCIÓ de 10 de març 2022, de la Conselleria d'Hisenda i Model Econòmic...

[...]

València, 10 de març de 2022

Vicent Soler i Marco

El conseller d'Hisenda i Model Econòmic

√ RESOLUCIÓ de 10 de març de 2022, del conseller d'Hisenda i Model Econòmic...

[...]

València, 10 de març de 2022

Vicent Soler i Marco

El conseller d'Hisenda i Model Econòmic

8.4. Solucions divergents segons la llengua emprada

En algunes ocasions és preferible no autoimposar-se solucions inclusives simètriques per a valencià i castellà, ja que cada una té uns mecanismes distints i, per tant, unes necessitats diferents.

RESOLUCIÓ de 17 d'octubre de 2018, del director general de Centres i Personal Docent, per la qual es convoca un concurs de trasllats dels funcionaris i funcionàries docents del cos de mestres, per a la provisió de places en l'àmbit de gestió de la Generalitat Valenciana.

RESOLUCIÓN de 17 de octubre de 2018, del director general de Centros y Personal Docente, por la que se convoca concurso de traslados del personal funcionario docente del cuerpo de maestros y maestras, para la provisión de plazas en el ámbito de gestión de la Generalitat Valenciana.

8.5. Exemples complexos

Hi ha redaccions que, per la seua complexitat, aconsellen fer desdoblaments mínims.

RESOLUCIÓ de 17 d'octubre de 2018, del director general de Centres i Personal Docent, per la qual es convoca un concurs de trasllats de funcionaris i funcionàries docents dels cossos de catedràtics i professors d'Ensenyament Secundari, de professors tècnics de Formació Professional, de catedràtics i professors d'escoles oficials d'idiomes, de catedràtics i professors de Música i Arts Escèniques, i de catedràtics, professors i mestres de taller d'Arts Plàstiques i Disseny, per a la provisió de places en l'àmbit de gestió de la Generalitat Valenciana.

8.6. Conjunció i/o

8.6.1. Cal utilitzar la conjunció copulativa *i* quan es defineixen els membres que integren una col·lectivitat.

El cos de psicòlegs i psicòlogues de la Comunitat Valenciana.

La relació de professors i professores contractats doctors.

La lista de personas aspirantes que han adquirido una nueva especialidad en el cuerpo de maestros y maestras.

8.6.2. Cal utilitzar la conjunció disjuntiva *o* quan es vol indicar l'alternança de membres que integren una col·lectivitat.

Una plaça de facultatiu o facultativa especialistes en medicina interna.

8.7. L'ús de persona i part

Els mots *persona* i *part* són un bon recurs lingüístic per a fer referència inclusiva explícita.

Les persones beneficiàries...

Els i les participants...

Llistat de persones admeses i excloses...

Les persones interessades han de presentar la sol·licitud...

La part recurrent pot demanar-ne una còpia...

Per tant, pel que fa als convenis, i tenint en compte que la part expositiva va encapçalada per aquests substantius femenins, s'ha de fer ús de la forma Intervinents (Intervinientes), atés que s'hi fa referència a les persones o a les parts que els subscriuen.

Vistabella del Maestrat, 11 de juny de 2021

INTERVINENTS

INTERVENEN

ASSISTENTS

D'una part, Vicent Marzà i Ibáñez [...]

D'una altra part, José Pascual Martí García [...]

8.8. Les alternances

Com en qualsevol escrit, cal saber cuidar l'equilibri entre la correcció gramatical, la inclusiva i l'estil. Pel que fa als textos llargs, és recomanable alternar tots els recursos lingüístics inclosius al nostre abast i fer-ne un ús harmoniós, dins d'una correcció i un estil adequats.

8.9. Les barres

Cal tenir en compte que l'ús de les barres pot sobrecarregar els textos i no són recomanables. Amb tot i això, són una opció molt útil, en canvi, en el disseny de formularis, impresos o quadres, que disposen d'un espai limitat per a consignar-hi informació. En el sumari i en la signatura mai no s'han d'utilitzar les barres.

Interessat/ada

Administratiu/iva

Treballador/a

El/la responsable

8.10. Altres qüestions i exemples

8.10.1. Altres qüestions

8.10.1.1. Algunes vegades és suficient prescindir de marques de gènere com les que proporcionen els articles o altres determinants, sense canviar el sentit del text.

X Els gerents i responsables

√ Gerents i responsables

X Tots els responsables

√ Cada responsable

8.10.1.2. En l'ordre dels elements, l'habitual és masculí davant de femení (*pares i mares, home i dona*, etc.). Tot i això, se'n pot canviar l'ordre, i, de fet, és habitual en documents que incideixen directament en l'eradicació de situacions d'androcentrisme.

Premis a la igualtat de dones i homes.

8.10.1.3. Els noms dels càrrecs i de les professions han de concordar en gènere tal com corresponga.

El secretari general

La secretària general

Però cal distingir entre l'esment del càrrec d'una persona concreta i l'esment del càrrec de manera general, sense referir-se a qui l'ocupa en el present.

En les convocatòries, el president del tribunal pot emetre...

En les convocatòries, qui té la presidència del tribunal pot emetre...

En les convocatòries, la presidència del tribunal pot emetre...

En les convocatòries, el president o la presidenta del tribunal pot emetre...

Aquests assumptes són competència del conseller de la Presidència.

Aquests assumptes són competència del/de la titular de la Conselleria de la Presidència.

S'ha d'evitar fer servir usos tradicionals i sexistes per a ocupacions tradicionalment masculines o femenines:

*X Concurs per a proveir una plaça de **cuinera**.*

√ Concurs per a proveir una plaça de cuiner o cuinera.

*X Concurs per a proveir una plaça de **netejadora**.*

√ Concurs per a proveir una plaça de netejador o netejadora.

8.10.2. Més exemples

És preferible, sobretot en el títol, desdoblar les formes barrades.

X RESOLUCIÓ de 30 d'octubre de 2018, de la Universitat de València, per la qual es fa l'oferta pública de dues places d'investigador/a doctor/a sènior.

√ RESOLUCIÓ de 30 d'octubre de 2018, de la Universitat de València, per la qual es fa l'oferta pública de dues places d'investigador o investigadora doctors sèniors.

X EXTRACTE de la Resolució de 19 d'octubre de 2018, del Rectorat, per la qual es convoquen beques especials per a estudiants amb discapacitat i estudiant col·laborador, per a la inclusió d'estudiants/es amb discapacitat, matriculats en la Universitat Miguel Hernández d'Elx en el curs acadèmic 2018-2019.

√ EXTRACTE de la Resolució de 19 d'octubre de 2018, del Rectorat, per la qual es convoquen beques especials per a estudiant i estudiants amb discapacitat i estudiant o estudiants col·laboradors, per a la inclusió d'estudiants i estudiantes amb discapacitat, matriculats en la Universitat Miguel Hernández d'Elx en el curs acadèmic 2018-2019.

X RESOLUCIÓ de 7 de novembre de 2018, de la Direcció General de Justícia, per la qual s'atorga destinació a la funcionària del cos de metges forenses que ha superat les proves selectives per a l'ingrés en el cos nacional de metges forenses, sistema d'accés lliure, convocades per l'Ordre JUS/350/2017, de 28 de març.

√ RESOLUCIÓ de 7 de novembre de 2018, de la Direcció General de Justícia, per la qual s'atorga destinació a la funcionària del cos mèdic forense que ha superat les proves selectives per a l'ingrés en el cos nacional mèdic forense, sistema d'accés lliure, convocades per l'Ordre JUS/350/2017, de 28 de març.

X BASES de la convocatòria 2018/OP001 del concurs oposició, en torn lliure, i de concurs, en torn de mobilitat, per a la cobertura de 41 places de bomber/a conductor/a.

√ BASES de la convocatòria 2018/OP001 del concurs oposició, en torn lliure, i de concurs, en torn de mobilitat, per a la cobertura de 41 places de bomber o bombera conductors.